

GUIA DOCENT

**LITERATURA LLATINA
DE L'ÈPOCA REPUBLICANA**

2013-2014

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Literatura llatina de l'època republicana
Codi	100413
Crèdits ECTS	6.0
Curs i període en el que s'imparteix	2n. Curs, 2n semestre
Horari	DI – dc 13,00-14,30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari d'atenció

2. Equip docent

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories

(Afegeu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Es partirà dels coneixements i destreses que suposadament haurà adquirit l'alumnat en la seva formació del primer curs del Grau d'Estudis Clàssics, en especial d'aquelles adquirides en l'àmbit de la traducció i dels *Instrumenta Philologica* i d'un coneixement bàsic dels autors i obres de la Literatura Llatina.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura s'inclou en la matèria anomenada *Literatura clàssica*, amb caràcter de formació nuclear per a l'alumnat del Grau d'Estudis Clàssics. En ser la primera assignatura que es cursa de Literatura llatina, ha d'establir les bases instrumentals i metodològiques d'aprenentatges posteriors en aquest àmbit.

Té com a **objectiu primordial** introduir l'alumnat en l'estudi de la Literatura Llatina, en especial de les obres i autors que es produïren durant l'època republicana i fer-ho, d'una banda, a través d'una ampliació de la base teòrica i, de l'altra, a partir de la traducció i comentari dels principals autors que la representen.

Els **objectius formatius** que se'n deriven són:

- 1) Definir el concepte i límits temàtics de la Literatura Llatina i traçar-ne els límits cronològics, a partir de les propostes dels manuals i estudis a l'abast.
- 2) Basar l'aprenentatge en el comentari de textos dels autors objecte d'estudi i dels *testimonia* d'altres autors de l'època o posteriors: és a dir, estudiar la literatura a través de la metaliteratura.
- 3) Caracteritzar els gèneres literaris desenvolupats en l'època republicana, amb especial atenció al teatre, en el marc de les coordenades històrico-socials de la República.
- 6) Aprofundir en el coneixement dels màxims representants de la literatura llatina republicana, a través de la lectura i el comentari literari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències específiques (CE) / Competències transversals (CT)	
Resultats d'aprenentatge	
CE04	Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
CE04.04	Llegir i traduir correctament textos en grec / llatí de dificultat progressiva.
CE04.11	Demostrar el coneixement dels principals manuals de literatura i de les seves diferents orientacions.
CE06	Explicar un text literari, aplicant els seus coneixements literaris, mètrics i estilístics.
CE06.02	Elaborar un comentari literari d'un text grec o llatí (segons correspongui) des del punt de vista formal i de contingut, identificant, motius literaris, figures d'estil, retòriques i, si escau, formes mètriques.
CE07	Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
CE07.01	Explicar, oralment o per escrit, temes, gèneres literaris, períodes, autors, obres i la seva pervivència.
CE07.04	Reconèixer la definició i les característiques dels diversos gèneres literaris a partir dels textos metaliteraris i identificar la seva realització en obres concretes.
CE12	Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.
CE12.01	Demostrar el coneixement de la terminologia específica dels estudis clàssics.
CT1	Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa. Saber utilitzar de manera experta les possibilitats d'Internet.
CT1.05	Emprar bibliografia especialitzada i recursos digitals sobre la literatura clàssica i la seva recepció, discriminant el valor de la informació que aporten.
CT4	Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
CT4.01	Elaborar treballs i materials en col·laboració.
CT8	Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la presentació.
CT8.02	Editar materials per publicar a Internet.

6.- Continguts de l'assignatura

La fonamentació teòrica tractarà els punts següents:

1. Introducció: context literari i històric.
2. Orígens del teatre llatí. Les representacions teatrals.
3. La comèdia i les seves modalitats. Plaute i Terenci.
4. La tragèdia.
5. La poesia èpica.
6. La poesia didàctica: Lucreci.
7. Orígens de la sàtira.
8. Catul i els poetes neotèrics.
9. La historiografia.
10. L'oratòria i la retòrica: Ciceró.
11. La literatura epistolar, filosòfica i tècnica.

Comentari literari

Lectures obligatòries:

- *Els Bessons* de Plaute,
- *L'eunuc* de Terenci,
- *Poemes* de Catul,
- *La conjuració de Catilina* de Sal·lusti.

7.- Metodologia docent i activitats

- 1) El temps destinats a les **activitats dirigides**, de caràcter presencial, es dedicarà a la fonamentació teòrica de la matèria, a la lectura de textos i a la seva anàlisi. Es requerirà una actitud activa i participativa en les sessions de classe.
- 2) Pel que fa a les **activitats supervisades**, l'alumnat haurà de demostrar l'assoliment de les competències prèviament treballades a classe.
- 3) Pel que fa a les **activitats autònomes**, l'alumnat haurà d'adquirir i demostrar les competències necessàries a través de comentaris i altres treballs que el professor proposarà amb antelació. Serà imprescindible la recerca i gestió de la informació adequada a partir de les pautes donades i la lectura dels textos indicats a fi d'aplicar els coneixements adquirits i familiaritzar-se amb els instruments i el mètode filològic.
- 4) Totes les activitats serviran per a l'avaluació en les condicions que s'estableixin prèviament.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE

Dirigides

Exposició per part del professor		CE12.01, CE07.04
Lectura i traducció de textos. Qüestionaris sobre els textos.		CE04.04, CE07.04
Confrontació de manuals.		CE04.11
Proves escrites		CE07.01, CE12.01
	45	

Supervisades

Escriure la traducció en una wiki.		CE07.01, CT4.01, CT8.02
	5	

Autònomes

50%

Comentari de textos		CE06.02, CE12.01
Elaborar articles o altres materials per publicar-los en línia.		CT1.05, CT4.01, CT8.02

Lectures obligatòries		CE07.01, CE07.04
Estudi personal		CE07.01, CE12.01
	100	

8.- Avaluació

1. La qualificació final de l'assignatura serà la mitjana entre:

- Assistència i participació activa a les classes (incloses les activitats de traducció i la correcció d'altres activitats, si escau) (20%)
- Presentació de comentaris i treballs individuals o col·laboratius (30%)
- Un mínim de dos exàmens parcials (50%).

4. La no assistència continuada sense justificar i el fet de no lliurar el 50% de les activitats pressuposen la pèrdua del dret a l'avaluació continuada.

5. Es considerarà "No presentat" l'alumne que no hagi realitzat cap de les proves escrites.

6. Amb la reavaluació solament es podrà recuperar la nota dels exàmens o d'una activitat no realitzada en el seu moment per un motiu que es pugui justificar amb un document oficial.

7. Només es podrà canviar una data d'una activitat d'avaluació si l'absència o la no entrega es pot justificar amb un document oficial.

8. La revisió d'exàmens i altres activitats es realitzarà al despatx del professor.

9. En cas que per raons justificades (conferències, assemblees d'estudiants, congressos, etc.) es perdés alguna classe, es podran proposar activitats substitutives.

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA GENERAL

ALBRECHT, M. VON *Historia de la literatura romana. Desde Andrónico hasta Boecio*, Barcelona, Herder, 1997-1999. (2 vols.).

BICKEL, E., *Historia de la literatura romana*, Madrid, Gredos, 1982.

BIELER, L., *Historia de la literatura romana*. Trad. M. Sánchez. Gredos. Madrid, 1975.

CAVALLO, G., FEDELLI, P., GIARDINA, A. (eds.), *Lo spazio letterario di Roma antica*. vol. 2, Roma 1989-91.

CODOÑER, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Madrid, Cátedra, 1997.

CONTE, G. B., *Latin literature. A history*, Baltimore, 1999 / *Letteratura latina*, Milà, 2002.

FUHRMANN, M., *Literatura romana*, Barcelona, 1981.

HARRISON, S. (ed.), *A Companion to Latin Literature*, Oxford, 2005.

GÓMEZ PALLARÉS, J., *Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana. Notas para su*

explicación. De Apio Claudio a Isidoro, Bellaterra, UAB, 2003.

KENNEY, E.J.- CLAUSEN W.V. (eds.), *Historia de la literatura clásica II: literatura latina*, Madrid. 1989.

MARTIN, R. - GAILLARD, J. (1990), *Les genres littéraires à Rome*, Paris, 1990.

MONTEIL, P.M., *Éléments de phonétique et de morphologie du latin*, Paris, 1974, trad. Castellana Sevilla 1992.

LECTURA

PLAUTE, *Els bessons*, trad. Esther Artigas, Martorell, ed. Adesiara, 2012.

PLAUTE, *Epídico. Els Dos menecmes*, trad. Marçal Olivar, Barcelona, Fundació Bernat Metge, 1947.

PLAUTO, *Comedias II*, trad. Mercedes González-Haba, Madrid, Gredos, 1992.

TERENCI, *L'eunuc*, trad. Gemma Puigvert, Barcelona, La Magrana, 1994.

TERENCIO, *Obras*, trad. Gonzalo Fontana, Madrid, Gredos 2008.

TERENCIO, *El eunuco*, trad. Andrés Pociña i Aurora López, Barcelona, Bosch, 1977.

TERENCIO, *Comedias*, trad. Lisardo Rubio, Barcelona, Ediciones Alma Mater, 1958.

SAL·LUSTI, *La Conjuració de Catilina*, trad. Joaquim Icart, Barcelona, Fundació Bernat Metge, 1963.

SALUSTIO, *Conjuración de Catilina; Guerra de Jugurta; Fragmentos de las "Historias"*, trad. Bartolomé Segura, Madrid : Gredos, Cop. 1997

SALUSTIO, *Conjuración de Catilina*, trad. José Manuel Pabón, Madrid, CSIC, 1991 (1a ed. Barcelona, Alma Mater, 1954).

CATUL, *Poemes*, trad. Antoni Seva, Barcelona, Quaderns Crema, 1999.

CATUL, *Poesies*, trad. Antoni Seva i Josep Vergés, Barcelona, Fundació Bernat Metge, 1990.

CATULO, *Poesias*, trad. Miguel Dolç, Barcelona, CSIC (Alma Mater), 1990.

CATULO, *Poemas (Catulo) / Elegias (Tibulo)*, trad. Arturo Soler Ruiz, Madrid, Gredos, 1993.

CATULO, *Poesias*, ed. José Carlos Fernández, trad. Juan A. González, Madrid, Cátedra, 2006.

ARACNIOGRAFIA

Textos llatins online:

Perseus Digital Library <<http://www.perseus.tufts.edu>> ,

The Latin Library <<http://www.thelatinlibrary.com>>

Bibliotheca Augustana <<http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/augustana.html>>

Altres:

Bibliotheca Classica Selecta <<http://bcs.fltr.ucl.ac.be>>

CABANILLAS, C., (ed.), *Tópicos clásicos* <<http://www.extremaduraclasica.com/pervivencia/topicos>>

Division of Classics (University of Kentucky), *A Glossary of Rhetorical Terms with Examples* <<http://www.uky.edu/AS/Classics/rhetoric.html>>

GIRALT, S., *Litterae. Els clàssics llatins* <*El laberint de Roma* <*Labyrinthus* <<http://www.xtec.cat/~sgiralt>>, 2003-2008

MANZANERO, F., *Scripta* (2001) <<http://w3.cnice.mec.es/eos/MaterialesEducativos/mem2001/scripta>>

PICCOLO, E. (ed.), *La fonoteca di Senecio* <<http://www.vicoacitillo.net/senecio/sonora.html>>

Silver Muse. Hypertext System of Reading Guides, Commentaries, Essays and Notes for Roman Imperial Poetry (Univ. Austin, Texas) <<http://uts.cc.utexas.edu/~silver>>

Society for the Oral Reading of Greek and Latin Literature <<http://www.rhapsodes.fll.vt.edu>>

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE